

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК ДО РОБОТИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Покась Лілія Антонівна

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри психолог-педагогічних дисциплін факультету природничо-географічної освіти та екології,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
lilia.pokas@gmail.com

Завдання, що ставляться перед сучасними закладами гімназії та ліцею в контексті Нової української школи, спрямовані на створення оптимальних освітніх умов, які б допомагали учнівській молоді старшої школи підвищувати свій інтелектуальний предметний потенціал та професійну компетентність. Аналіз літературних та інформаційних джерел, вивчення досвіду освітньої практики дають можливість зробити висновок, що важливими в цьому сенсі є питання, пов'язані з підготовкою майбутнього учителя до організації навчання курсів за вибором природничого спрямування в гімназії та ліцеї.

У сучасному суспільстві відбуваються соціально-економічні перетворення, які тісно вплітаються в життя кожної людини. Тому випускник закладу вищої освіти має мати фундаментальні інтеграційні знання, сформовану готовність до застосування здобутих знань, умінь, навичок, ціннісних установок на практиці, ступінь відповідності між володінням навчальними технологіями та їх використанням в педагогічній діяльності. У педагогічному контексті це виявляється у формах і методах навчання та формування особистості молодого учителя. Підготовка сучасного учителя є справою відповідальною і складною в умовах модернізації шкільної освіти.

Об'єкт дослідження: освітній процес у закладах вищої школи

Предмет дослідження: умови формування готовності майбутніх учителів до роботи в Новій українській школі

Мета дослідження: продемонструвати дидактичний потенціал сучасних педагогічних технологій для підготовки учителя шкільних інтегрованих курсів навчання на профільному рівні.

На основі вище зазначеного ми виділили основні завдання дослідження:

1. Проаналізувати літературні джерела щодо вивчення поняття «Готовність» та виокремити робочу версію для власного дослідження.
2. Показати можливості педагогічних інноваційних технологій як ефективною дидактичною умовою у формуванні готовності студентів педагогічного закладу вищої освіти до роботи.

Важливою проблемою для педагогічної теорії та практики є питання урізноманітнення навчального процесу, активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, розширення сфери їх інтересів. Сучасним учням доступні найрізноманітніші джерела інформації, але часто саме наявність готової

інформації сприяє розвитку пасивності. Зникає прагнення до пошуку, пізнання, творчості, тобто діяльності. Тому все більшого значення набуває орієнтація навчання на різнобічний розвиток учнів [2, с. 6].

Багато наукових праць, досліджень на цю тему є в фахових літературних джерелах. Але тема актуальна, багатофункціональна і не до кінця вивчена. Ми розглядаємо її під кутом можливостей створення освітнього середовища для формування готовності студента працювати в контексті сталого розвитку освіти і суспільства.

Комплексною наукою, яка сприяє формуванню наукового світогляду, інтелектуальному розвитку учнів, формуванню в них загальнолюдської географічної культури є інтеграція шкільних предметів природничого циклу. Аналіз шкільної практики свідчить, що більшість учнів не вміють у процесі навчання самостійно вирішити найважливіші структурні елементи, встановити причинно – наслідкові зв'язки між ними. Отже, після закінчення школи замість структурованої, усвідомленої системи знань, володіють розрізненими, механічно запам'ятованими відомостями. Тому одним із актуальних напрямів вдосконалення навчання в школі є пошук і впровадження інтелектуальних засобів, форм, та методів навчання, що забезпечують системність знань учнів, їх міцність. Проте найважливіша роль в шкільному освітньому процесі належить учителю. Підготувати такого учителя для роботи в нових умовах, сформувати професійну і предметну компетентність є завданням педагогічних закладів вищої освіти.

Проблемою дослідження займалися вітчизняні науковці в галузі методики навчання географії Н. Гончарова, С. Капіруліна, Л. Покась, Н. Постернак, О. Топузов, методики навчання хімії О. Блажко, Л. Величко, методики навчання біології Т. Логвіна-Бик, А. Степанюк, Н. Матяш, методики навчання фізики Т. Засекіна та інші. Предмет дослідження різнився. Тому можемо стверджувати, що комплексного ґрунтовного дослідження теми в літературних джерелах не виявлено.

Для забезпечення індивідуалізації та диференціації навчання необхідно, щоб рівень навчально-пізнавальної діяльності учня був високим. Одним із дієвих та потужних мотивів, які призводять до бажаної й ефективної пізнавальної та дослідницької діяльності є розвинений, стійкий пізнавальний інтерес, який виникає під час навчання за інноваційними методиками. У контексті вищесказаного, ми розглядаємо поняття «готовність» як спосіб швидкої адаптації майбутнього педагога до подальшої професійної діяльності, вдосконалення і підвищення кваліфікації. Ефективно працювати в умовах Нової української школи вимагає від сучасного учителя відповідності між професійним умінням та здатністю застосовувати ці уміння на практиці. Тому ми і зупинилися на педагогічних технологіях навчання як освітньому середовищі (дидактичній умові) для формування професійної готовності.

Практика показує, що застосування інноваційних педагогічних технологій, в освітньому процесі педагогічних закладів вищої освіти допомагає майбутнім педагогам поглибити і повніше опанувати інтеграційні поняття, закони, теорії; посилити професійну спрямованість; налаштувати позитивну взаємодію вчителя й учня; виробити вміння досягати результатів освітнього процесу в умовах Нової української школи; моделювати реальні умови. Такий підхід до навчання курсів за вибором природничого спрямування безумовно є корисним в подальшому зростанню старшокласників, набуттю досвіду, компетентності та розвитку [1, с. 115].

У Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова на кафедрі психолого-педагогічних дисциплін факультету природничо-географічної освіти є методичні дисципліни та спецкурс за вибором студентів «Сучасні педагогічні технології на уроках географії», які мають широкий потенціал для підготовки сучасного учителя до педагогічної діяльності за умов Нової української школи. На заняттях викладачі вчать студентів розробляти методичний супровід уроку, план-конспекти з використанням інтегрованих форм і методів, внутрішньопредметних і міжпредметних зв'язків, екологічного і краєзнавчого матеріалу тощо; розвивають професійні якості, майстерність, логічне мислення, вміння працювати з інноваційними засобами навчання та моделюють і аналізують уроки для збагачення власного педагогічного досвіду.

Отже, готовність як особистісна освітня характеристика педагога формується на етапі професійної підготовки. Ми переконані, що інноваційні технології спроможні викликати інтерес до методики навчання дисциплін географічно-природничого циклу та сформувати готовність до педагогічної діяльності.

Список використаних джерел

1. Покась Л.А., Сахарова А.І. Використання online-сервісів для навчання географії у профільній школі / Л.А. Покась, А.І. Сахарова // Психологія та педагогіка: методика та проблеми практичного застосування: Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 27-28 грудня 2019 року). - Львів, ГО "Львівська педагогічна спільнота", 2019. - Ч.1. - С. 114-118.
2. Степанюк А.В. До питання світоглядних орієнтирів молоді / Алла Василівна Степанюк // Шлях освіти. - № 1. 2002. - С. 6-9.

КОМПОНЕНТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я ДО СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ УЧНІВ

Мехед Ольга Борисівна

кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри біології,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

mekhedolga@gmail.com